

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/637/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714206845
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6714206845.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Podhorovej a sudcov JUDr. Petra Priehodu a JUDr. Anny Snopčokovej, v právnej veci žalobkyne: R. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. XXXX, XXX XX E., štátna občianka SR, zastúpená Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO: 47 234 466, proti žalovanej: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 532,46 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Zvolen zo dňa 08. 04. 2015 č. k. 10C/76/2014 - 92, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žalovaná **m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh, ktorým sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 532,46 Eur spolu s úrokom z omeškania, a to z titulu bezdôvodného obohatenia. K bezdôvodnému obohateniu malo dôjsť tým, že žalobkyňa uvedením do omylu zo strany žalovanej predložením absolútne neplatnej zmluvy v časti úrokov a poplatku uhradila na jej účet sumu podľa zmluvy vo výške 1.063,56 Eur, teda o 532,46 Eur viac, než mala žalovaná nárok. Pretože žalovaná napriek výzve žalobkyne dlžnú sumu nevrátila, uplatnila si aj zákonný úrok z omeškania o 8 %-uálnych bodov viac, ako je základná úroková sadzba ECB platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní považoval za preukázané, že medzi stranami sporu bola uzavretá zmluva o úvere v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, je teda považovaná za absolútny obchod, a preto je potrebné na právny vzťah aplikovať ustanovenia tretej časti Obchodného zákonníka v prípade, že niektorá otázka nie je riešená v Zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Obrana žalovaného spočívala vo vznesení námietky premlčania nároku, ktorú súd vyhodnotil ako dôvodnú. Súd poukázal na skutočnosť, že predmetná zmluva o úvere bola uzavretá dňa 26. 09. 2007, žaloba bola na súde podaná dňa 14. 05. 2014. V prípade premlčania ide o hmotnoprávne ustanovenie. Otázkou premlčania preto riešil podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Poukázal na to, že úprava premlčania je v Obchodnom zákonníku komplexne riešená, a preto nie je možné pri otázke premlčania ani podoporne použiť ustanovenie Občianskeho zákonníka. Výnimkou nie je ani nárok z titulu bezdôvodného obohatenia, pretože aj na riešenie otázky, či premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa riadi právnou Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, je rozhodujúca povaha právneho vzťahu účastníkov, z ktorého vzniklo plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol, resp. prijatie plnenia bez právneho dôvodu. Pretože Obchodný zákonník tvorí vo vzťahu k Občianskemu zákonníku špeciálny právny predpis, pri riešení otázky určenia právneho režimu premlčania práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v obchodných vzťahoch sa použije úprava obsiahnutá v Obchodnom zákonníku a použitie Občianskeho zákonníka by prichádzalo len tam, kde

určitú otázku nie je možné podľa Obchodného zákonníka riešiť vôbec, napríklad pojem bezdôvodného obohatenia, jeho vznik atď. Pretože súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok bol uplatnený po uplynutí 4-ročnej premlčacej doby, žalobu ako bezdôvodnú zamietol a nevysporadúval sa s ďalšou obranou žalovanej v konaní.

2. Proti rozsudku okresného súdu podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie. K posúdeniu zmluvy o úvere poukázala na jej znenie a na znenie všeobecných podmienok poskytnutia úveru, keď z dôvodu neprehľadnosti a nedodržania zákonom stanovených náležitostí zmluvy o úvere žalobca ustanoveniam zmluvy o úvere bez príslušného vzdelania, prípadne skúseností nemohol rozumieť a vyčítať z nej všetky pre neho plynúce následky. Zásadnou skutočnosťou v prejednávanej veci je tá, že vzťah založený zmluvou o úvere je vzťahom spotrebiteľským (§ 52 ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka). Okrem spotrebiteľského charakteru predmetnej zmluvy danej ustanoveniami § 52 ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka je tento daný aj ustanovením § 2 Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch platného v čase uzavretia zmluvy. Z tohto dôvodu bolo nevyhnutné v danej veci aplikovať ustanovenia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa a nie ustanovenia Obchodného zákonníka, ako tvrdí žalovaná a ako odôvodnil aj súd prvej inštancie. K námietke premlčania poukázal na ustanovenie § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého okrem iného sa najneskoršie právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo. V prejednanom prípade podľa názoru žalobcu ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej, čo odôvodňuje tým, že žalovaná od 14. 03. 2001 podniká v oblasti poskytovania úverov z vlastných zdrojov. Predmetná zmluva bola uzavretá dňa 26. 09. 2007, to znamená po šiestich rokoch podnikania v oblasti poskytovania úverov, kedy po celý čas platila zákonná nevyvrátiteľná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti v prípade absencie RPMN. To, že dlhodobé ignorovanie zákonnej povinnosti uvádzať ročnú percentuálnu mieru nákladov je nevyhnutné hodnotiť ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, potvrdili aj rôzne senáty Krajského súdu v Prešove (7Co/84/2011, 3Co/178/2013, 3Co/89/2013), ako aj ďalšie krajské či okresné súdy SR. Z výpisu splátok je zrejmé, že žalobkyňa uvedením do omylu zo strany žalovanej uhradila na účet sumu podľa zmluvy o úvere o 532,46 Eur viac, ako mala žalovaná nárok, čím došlo v rozsahu tejto sumy k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovanej. K bezdôvodnému obohateniu došlo ku dňu 09. 12. 2008 a pretože neuplynula premlčacia doba podľa § 107 ods. 2, bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie nesprávne. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie v celom rozsahu zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Uplatnila náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 44,91 Eur.

3. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), vec preskúmal v medziach daných ustanovením § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a contrario, rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

4. Podľa § 470 ods. 1, 2 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

5. Odvolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 379 a § 380 CSP je odvolací súd viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi. S prihliadnutím na obsah napadnutého rozhodnutia, rozsah odvolania a odvolacie dôvody uvedené v odvolaní žalobcu, preskúmal odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bol návrh v celom rozsahu zamietnutý z dôvodu premlčania. Odvolací súd považuje záver súdu prvej inštancie o nedôvodnosti žaloby z dôvodu premlčania nároku za vecne správny, preto rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Súd prvej inštancie vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovanou skúmal dôvodnosť procesnej obrany žalovanej. Plynutie premlčacej doby právne posúdil podľa ustanovení Obchodného zákonníka s tým, že vychádzal zo 4-ročnej premlčacej doby. Žalobkyňa v odvolaní namietala voči právnomu posúdeniu žalobného návrhu tvrdiac, že nárok mal byť považovaný za bezdôvodné obohatenie na strane žalovanej, ktoré mala žalovaná získať úmyselne, v dôsledku čoho bol nárok uplatnený včas v 2-ročnej subjektívnej premlčacej dobe a 10-ročnej objektívnej premlčacej dobe v zmysle ustanovenia § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd nepovažuje za správny

a udržateľný názor žalobkyne o úmyselnom bezdôvodnom obohatení na strane žalovanej. Úmysel, či už priamy alebo nepriamy, musí smerovať k bezdôvodnému obohacovaniu sa a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nepostačuje, ak bolo bezdôvodné obohatenie získané neúmyselne a následne by si ho príjemca úmyselne ponechal. Občiansky zákonník napriek tomu, že má vo svojich ustanoveniach vymedzené úmyselné bezdôvodné obohatenie, podstatu úmyselného konania nevymedzuje. Pri skúmaní úmyslu konajúcej osoby sa preto vychádza z právnej úpravy zavinenia obsiahnutej v trestnom práve. Zavinenie podľa § 15 Trestného zákona je vybudované na dvoch zložkách - vedomostnej a vôľovej. Podľa stupňa vôľovej zložky sa rozlišuje úmysel priamy alebo nepriamy. O priamy úmysel pri bezdôvodnom obohatení podľa Občianskeho zákonníka ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne, že ho získať chcel (prítomnosť vedomostnej i vôľovej zložky). O nepriamy úmysel ide, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním môže získať bezdôvodné obohatenie a pre prípad, že sa tak stane, bol s týmto následkom uzrozumený. Na preukázanie úmyslu konajúcej osoby získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovanej pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, resp. jej vedomosť, že viaceré nároky uplatnené voči spotrebiteľom boli v dôsledku súdnej kontroly spotrebiteľských zmlúv súdom vyhlásené za neplatné, prípadne úvery poskytnuté spotrebiteľom považované za bezúročné a bez poplatkov z dôvodu absencie obligatórnych zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Pre možnosť súdu konštatovať vedomostnú zložku úmyslu odporcu bezdôvodne sa obohacovať by bolo nutné v každom jednotlivom konkrétnom prípade s poukazom na okolnosti uzavretia konkrétnej úverovej zmluvy s konkrétnymi zmluvnými stranami preukázať, že žalovaná, ako úverová veriteľka, v čase uzavretia zmluvy a prijatia plnenia na základe tejto zmluvy skutočne vedela alebo aspoň bola uzrozumená s tým, že sa bezdôvodne obohacuje na úkor dlžníka. Žalovaná uzavrela so žalobkyňou zmluvu o úvere podľa jej obsahu v zmysle § 497 a nasl. Zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, podľa ktorého zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky v určitej sume a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Žalovaná skutočne chcela získať odplatu vo forme úrokov za poskytnutý úver, avšak táto skutočnosť nedokazuje jej úmysel získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaná v čase uzavretia zmluvy dňa 26. 09. 2007, ani v čase prijatia platieb od žalobkyne nemohla vedieť ani predpokladať, že o niekoľko rokov neskôr, v dôsledku neskorších legislatívnych zmien prijatých za účelom úpravy práv a povinností v spotrebiteľských zmluvách v záujme ochrany práv spotrebiteľov pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, súd eventuálne posúdi zmluvu o úvere uzavretú so žalobkyňou ako zmluvu v rozpore so spotrebiteľským právom, ktorá neobsahuje podstatné náležitosti podľa Zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd okrem iného poukazuje na početné zmeny a novely zákonných ustanovení upravujúcich spotrebiteľské zmluvy tak v Občianskom zákonníku ako aj v osobitných právnych normách upravujúcich spotrebiteľské právo (najmä zákon č. 258/2001 Z. z., neskôr prijatý zákon č. 129/2010 Z. z., zákon č. 250/2007 Z. z.) v jednotlivých obdobiach účinnosti a platnosti, v dôsledku ktorých je tiež značne obťažné jednoznačne a nespochybniteľne preukázať úmysel žalovanej, ako veriteľa, už v čase uzatvárania zmlúv o spotrebiteľských úveroch uzatvárať tieto zmluvy s úmyslom bezdôvodne sa obohacovať na úkor úverových dlžníkov.

6. V prejednávanej veci žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala, že by už v čase uzavretia úverovej zmluvy existoval úmysel žalovanej a že tento smeroval k bezdôvodnému obohacovaniu sa. Z toho dôvodu - aj bez vyriešenia otázky, či danú vec bolo potrebné posudzovať v otázke premlčania podľa ustanovení Obchodného alebo Občianskeho zákonníka (aj s prihliadnutím na nejednotnosť judikatúry v tomto smere) je zrejmé, že rozhodnutie o zamietnutí žaloby z dôvodu premlčania je vecne správne. Pokiaľ by totiž aj vec odvolací súd v otázke premlčania posudzoval podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, vzhľadom na prv uvedený názor o nepreukázaní tvrdeného úmyselného obohatenia na strane žalovanej, by bol nárok premlčaný, nakoľko objektívna premlčacia doba v tomto prípade by bola 3-ročná (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka), to znamená ešte kratšia ako posúdil vec súd prvej inštancie.

7. Znamená to, že ani takýmto iným právnym posúdením (podľa Občianskeho zákonníka) uplatneného nároku by nedošlo k zmene napadnutého rozsudku tak, ako chcela svojím odvolaním dosiahnuť žalobkyňa.

8. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

9. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 s použitím ustanovenia § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v súlade s ustanovením § 262 ods. 2 CSP.
Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a/ dovolaateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolaateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c/ dovolaateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).